

הספריות בקיבוץ המאוחד במספרים

מתוך רצון לעמוד על מצבן של הספריות בקיבוץ המאוחד, על צרכיהן ודרישותיהן, שלחנו בימים הראשונים של חודש ינואר 1946 שאלון ל-48 הנקודות של הקיבוץ. 46 מבין 48 מילאו את השאלון. רק 2 לא ענו. התשובות, אף שלא כולן מדוייקות, נותנות בכל-זאת מושג על מצב הספריות, על הישגיהן ועל התקלות המפריעות את התפתחותן. ביחוד יש ללמוד מן התשובות על הטעון תיקון בעתיד הקרוב.

הסטטיסטיקה הניתנת בזה מקיפה רק את הספריות הכלליות של החברים ואינה כוללת בתוכה לא את ספריות בתי-הספר ולא את הספריות הפדגוגיות של המורים או של הגננות.

רצוי הדבר, שגם שאר ארגוני-ההתיישבות — השומר-הצעיר, חברה-הקבוצות, תנועת המושבים, ישובי העובד הציוני, הפועל המזרחי ופועלי אגודת ישראל וכן הספריות של המרכז לתרבות (של הסתדרות העובדים) במושבות יערכו שאלון מעין זה, כדי שיהא לנו מושג על מצב הספריות של תנועת-העבודה, שהן רוב מנין של הספריות הציבוריות בארץ.

טבלה א. מספר הספרים בעברית ובשפות אחרות לסוף שנת 1945

מספר הספרים	מספר הספריות	עד 8000	עד 7000	עד 6000	עד 5000	עד 4000	עד 3000	עד 2000	עד 1000	
105.343	46	1	3	1	1	2	9	20	9	עברית
6.238	20							1	19	אידית
1.899	16								16	אנגלית
28.928	25			1			3	6	15	גרמנית
4.087	10							1	9	רוסית
758	10								10	שפות שונות
										ספרים באמנות
										ובמקצועות הפכניקה
14.961	10				1	1	1	1	6	והתקלאות *

162 :14

* בספריות שבהן מחלקות מיוחדות לספרים ממין זה. הספרים הם עבריים בחלקם הגדול.

הערות:

- א. עוד שלוש ספריות הודיעו על מציאות ספרים בגרמנית אצלם. אבל מפני שאינם בשימוש ולא נקטו במספרים לא נכללו כאן.
- ב. 14 ספריות — של קיבוצים צעירים ופלוגות להתיישבות — הספרים כולם בעברית.
- ג. הספרייה הגדולה ביותר מכילה 15.900 ספרים, והקטנה ביותר — 574 ספרים.

טבלה ב. הסכומים שהוציאו הספריות בשנת 1945

42 ספריות לקנית ספרים עבריים (4 לא ענו על שאלה זו)	4794.389 לא"י
14 לקנית ספרים בשפות אחרות (השאר לא קנו)	335.—
20 לתיקוני ספרים (השאר לא תקנו)	364.100
11 לרהיטים ושאר הוצאות (השאר לא עשו)	232.900

5726.389 לא"י

הערה: בס"ה תוקנו ב-20 הספריות 3560 ספר.

טבלה ג. הקוראים

	38	ספריות קוראים רק עברית (8 לא ענו על שאלה זו
5.152		דוקא מהגדולות שבהן)
499	19	קוראים רק בשפות אחרות
1.251	16	קוראים עברית ושפות אחרות ביחד
6.902		בס"ה

טבלה ד. הנהלת הספרייה ומכשירי העבודה

	40	ספריות משתמשות	בספר האיננוטר
	41	" "	בכרטיס הקורא
	43	" "	בכרטיס הספר
	7	" "	ביומן העבודה.

טבלה ה. שיכון הספרייה

	9	ספריות בבית-אבן; בחדר או בבנין מיוחד
	11	" " " בשכנות עם המזכירות או מוסד אחר
	7	" " " בצריף-עץ בשכנות עם המזכירות או מוסד אחר
	13	" " " בחדר או בבנין מיוחד
	6	" " " לא ענו על שאלה זו.

טבלה ו. חדר-הקריאה

	12	קיבוצים אין חדר-קריאה כלל.
	18	" — בצריף-עץ.
	10	" — בבנין.
	6	לא ענו.
	46	בס"ה

טבלה ז. מה דרוש לתיקון הספרייה

שיכון מתאים (15), כריכיה (11), תוספת ספרים להשלמה (9), הקצבת ימיהעבודה ועוזרים קבועים לספרן (7), ריהוט מתאים (7), לא ענו (10).

טבלה ח. העזרה הנדרשת ממוסד להספקה

- 19 לא ענו. ומתוך התשובות של השאר עלו ההצעות האלה:
 1. קורס להכשרת כורכים.
 2. ציוד לכריכיות והספקת חמרים להן.
 3. הטלת ענין כריכת-ספרים על המוסד-להספקה.
 4. הדרכה ע"י ביקורים תכופים בספריות.
 5. הדפסת ספרים בספרנות וביחוד במיון.
 6. הדפסת יומן-העבודה לספריות.
 7. הוצאת חוברות ביבליוגרפיות במקצועות שונים.
 8. הספקת ספרי חקלאות, טכניקה ומדע גם בשפות לועזיות.
 9. הספקת ספרים באידיש.
 10. הדפסת כרטיסי קטלוג.
 11. כינוס הספרנים בהשתתפות המזכירות לשם דיון על תקציב לספריות. על ימיהעבודה לספרן, על שיכון וכו'.